

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA ELMİ VƏ ELMİ-TEKNİKİ KİTABXANA ŞƏBƏKƏLƏRİNİN FORMALAŞMASI VƏ İNKİŞAFI

M.Ə.MƏMMƏDOV

pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Bakı Dövlət Universiteti

m.mehmanəli@mail.ru

Açar söz: *Azərbaycan Respublikası Elmi-Texniki Kitabxanası, ETK, neftçixarma, neft emalı, kimya sənayesi, maşınqayırma üzrə ETK-lar, Azərbaycan Neft Komitəsi – Azərbaycanın Neftçilər Klubu, Azneft, Azərbaycan Neft Maşınqayırma Emi-Tədqiqat İnstitutu.*

Azərbaycan Respublikasında elmi-texniki və texniki kitabxanalar tarixən ilk dəfə neft sənayesi sahəsində XX əsrin 20-30-cu illərində yaradılmışdır. Sənaye, nəqliyyat və tikinti sahələrində fəaliyyət göstərən və ədəbiyyatla xidmət edən kitabxanalar elmi-texniki və texniki kitabxanalar adlanır. Bir sıra müəssisə və idarələrdə fəaliyyət göstərən patent və normativ-texniki sənəd (standartlar, normativ texniki şərtlər, normalar və s.) fondları texniki kitabxanalara aid edilə bilər. Belə fondlar bir qayda olaraq texniki kitabxanası olmayan müəssisələrdə yaradılır və az miqdarda (1500-2000 adda) sənədlərə malik olur. Əksər hallarda patent və normativ-texniki sənədlər əlaqədar müəssisə və ya idarənin ETK-sının, yaxud texniki kitabxanasının fond tərkibinə daxil olur.

ETK-ların tarixən müxtəlif təşkilati strukturu olmuşdur. Məsələn, müstəqillik illərinə qədərki ilk tarixi dövrdə onlar sahəvi idarəetmə prinsipi əsasında formalaşmışdır, yəni sənaye, nəqliyyat, tikinti sahələrinin yarım-sahəvi bölgüsü üzrə təşkil edilmişdir. Məsələn, neftçixarma, neft emalı, kimya sənayesi, maşınqayırma və s. sahələr üzrə ETK qrupları olmuşdur. Hər bir sahə üzrə respublikalarda dayaq kitabxanası və SSRİ nazirlikləri tərkibində mərkəzi elmi-texniki kitabxanalar olmuşdur. Həm dayaq kitabxanalar, həm də ETK-lar əlaqədar sahələr üzrə elmi-metodiki mərkəz rolunu oynamışdır. Əlaqədar respublikaların ərazisində fəaliyyət göstərən ETK-lar üçün baş metodiki mərkəz funksiyasını respublika elmi-texniki kitabxanası yerinə yetirmişdir.

Texniki kitabxanaların yaradılması və inkişafı ilk növbədə hər bir ölkədə sənayenin inkişafı ilə əlaqədar olmuş və sonradan onun tərkib hissəsi kimi formalaşmışdır. Bu elm və texnikanın inkişafı, sənaye sahəsində kadrların kəmiyyət və keyfiyyətə artması ilə əlaqədar olmuşdur.

“Texniki kitabxana” termin keçmiş SSRİ-də və Azərbaycanda 1920-ci illərdə işlənməyə başlanmışdır. Bu dövrə qədər texniki kitabxanalar “istehsalat kitabxanası”, “sənədlərə xidmət”, “işgüzarlıq kitabxanası” və s. adlar

altında fəaliyyət göstərmişdir. Respublikamızda texniki kitabxanalar, qeyd edildiyi kimi, XX əsrin əvvəllərində meydana gəlməyə başlamışdır. Bu ilk növbədə 1920-ci ilin aprel ayında Azərbaycanda Sovet hakimiyyətinin qurulması ilə bağlı olmuşdur. Qısa müddət ərzində bolşeviklər özlərinin çevik siyasəti sayəsində xalq təsərrüfatının bütün sahələrini, o cümlədən, neft sənayesinin milliləşdirilməsi haqqında (1920-ci il may ayının 24-də) dekret qəbul etmişlər. Beləliklə, bütün neftçixarma, neftayırma və neft ticarəti müəssisələri, o cümlədən, yardımçı müəssisələri dövlət mülkiyyəti elan edilmişdir. Həmçinin, qeyd edilməlidir ki, respublikamızda 272 xüsusi neft şirkəti ləğv edilmişdir ki, onların da əksəriyyətində qapalı xarakter daşıyan kiçik həcmli kitabxanalar olmuşdur.

Texniki kitabxanalar – elmi-texniki informasiya orqanları sisteminin əsas həlqəsi olmaqla, keçmiş sovet Birliyi Kitabxana sisteminin əsas tərkib hissəsi olmuşdur. Bu kitabxanaların fəaliyyəti dar informasiya hədəfləri ilə məhdudlaşmamış və digər sistemlərin kitabxanaları ilə birlikdə bu dövlətin siyasətini həyata keçirmiş və zəhmətkeşlərin mədəni səviyyəsinin yüksəldilməsinə fəal kömək göstərmişdir.

1920-ci illərdə respublikamızda neft-sənaye müəssisələrinin idarə edilməsi məqsədilə Azərbaycan Neft Komitəsi (Azərneftkom) təşkil edilmişdir. Azərneftkomun yaradılması ölkədə neft sənayesinə rəhbərliyin vahid bir sistemdən idarə olunmasına səbəb olmuşdur. Azərneftkom neft sənayesinə rəhbərlik etməklə yanaşı ölkədə mədəni-maarif müəssisələrinin, o cümlədən texniki kitabxanaların inkişafına köməklik göstərirdi. “Azərneftkom”un rəyasət heyətində vaxtaşırı olaraq ayrı-ayrı müəssisə və təşkilatlarda texniki kitabxanaların təşkili, onların komplektləşdirilməsi məsələlərinə köməklik göstərirdi. Bu məqsədlə 1921-ci il mart ayının 11-də “Azərneftkom” müstəqil kitabxanalar komissiyasının yaradılması haqqında qərar qəbul etmiş və bununla əlaqədar respublikada texniki kitabların toplanması haqqında göstəriş vermişdir. Qeyd edilməlidir ki, komissiya respublikada texniki kitabxanaların təşkilində və onların lazımı fondla komplektləşdirilməsində əhəmiyyətli işlər görülmüşdür. Kitabxanaçılıq komissiyası respublikamızda mövcud texniki kitablardan istifadə etməklə yanaşı xarici ölkələrdən də neft sənayesinə dair kitab, jurnal və metodik vəsaitlərin alınmasına xüsusi qayğı göstərmişdir.

Məlum olduğu kimi, “Azərneftkom” 1921-ci ildə təsərrüfat hesablı müstəqil trestə çevrilmiş və “Azərneft” adlandırılmışdır. Həmin ilin 14 oktyabr tarixli iclasında Azərneftin neft sənayesinə dair xaricdən ədəbiyyat almaq üçün kitabxanaçılıq komissiyasına 5 milyon manat həcmində pul ayırması haqqında və 1022-ci il 11 mart tarixli iclasında isə kimya laboratoriyasının məlumat kitabxanası üçün Almaniyadan kimyaya dair lazımı ədəbiyyatın alınması üçün 50 min marka ayrılması haqqında qərar çıxarılmışdır [3]. Alınan bütün kitablar texniki kitabxanalar arasında bölüşdürülmüşdür. Alınan

kitabların qorunması və yeni nəşrlərin alınması istiqamətində Azərneftin rəhbərliyi bir sıra işlər görmüşdür. Bu məqsədlə “Azərneftkom” 1921-ci il 27 fevral tarixli 1342 nömrəli məktubu ilə bütün neft sənayesi müəssisələrinin rəhbərliyindən tələb edilirdi ki, işdən azad olunan bütün fəhlə, mehəndis və texniki işçilər kitabxanalara borcları olmadığı haqqında arayış təqdim etməlidirlər. Görülən bu ya digər tədbirlər neft sənayesi müəssisələrində bir sıra yeni kitabxanaların yaranmasına və fondun qorunmasına əhəmiyyətli təsir göstərmişdir. Qeyd edilməlidir ki, məhz bu dövrdə neft sənayesi müəssisələrində texniki kitabxanalar tədricən yaradılmış və kitab fondları formalaşdırılmışdır. Bu da texniki kitabxanalara göstərilən yüksək qayğının nəticəsi olmuşdur. Bu qayğının məntiqi nəticəsi olaraq 1920-ci ildə Mərkəzi Texniki Kitabxana təşkil edilmişdir. Aparılan tədqiqatlardan məlum olur ki, 1920-ci illərdə Bakı şəhərində 10, rayonlarda isə 24 kitabxananın açılması nəzərdə tutulmuşdur. Azərbaycan Xalq Maarif Komissarlığının 1920-ci il hesabatında Bakı şəhərində xüsusi kitabxanaların açılması, regionlarda isə mərkəzi kitabxanaların tərkibində xüsusi şöbələrin yaradılması məqsədəuyğun hesab edilmişdir.

Ümumiyyətlə, 1920-ci ilin 5 ayı ərzində Bakı şəhərində fəaliyyətə başlayan 10 xüsusi kitabxanadan dördüncüsü Azərbaycan Neft Komitəsinin tərkibində açılmış texniki kitabxana olmuşdur. Bununla əlaqədar olaraq Azərneft Komitəsi tərəfindən 1921-ci il 22 oktyabr tarixli 92 nömrəli əmri ilə texniki kitabxana üçün 2 nəfər ştat vahidi ayrılır. Bu ştat vahidləri təyinat üzrə Xalq Maarif Komissarlığından Azərneft Komitəsinə verilir. Bununla əlaqədar olaraq Azərneft Komitəsi 1922-ci ildə (307№-li əmr) texniki kitabxananın statutunu elan edir və ona bir nəfər xidmətçi ştatı da əlavə olunur.

XX əsrin 20-ci illərində respublikamızda texniki kitabxanaların təşkili, şübhəsiz ki, böyük çətinliklərlə üzləşdi. Ölkədə mövcud siyasi vəziyyət, maliyyə qıtlığı, kütləvi savadsızlıq və bir sıra digər səbəblər kitabxana işinin təşkilinə mənfi təsir göstərmişdir. Buna baxmayaraq, “Azərneft” Komitəsi həmin illərdə texniki kitabxanaların inkişafı ilə əlaqədar bir sıra əməli tədbirlər görmüşdür. Belə ki, 1925-ci il 12 fevral tarixli 135 nömrəli məktubu ilə “Azərneft” Komitəsi ayrı-ayrı müəssisələrə müraciət edərək onlara texniki kitabxanaların təşkili və onlar üçün alınacaq kitablar haqqında tövsiyələr vermişdir. Bu illərdə kitabxanalarda fondun komplektləşdirilməsi və onun idarə edilməsində müəyyən pərakəndəlik mövcud olmuşdur ki, bu da həmin illərdə kitabxanalarda istifadə edilən təsnifat cədvəllərinin tez-tez dəyişməsi və yenilər ilə əvəz edilməsi ilə bağlı olmuşdur. Mövcud pərakəndəliyi aradan qaldırmaq və texniki kitabxanalardan istifadəni vahid şəkllə salmaq məqsədilə “Azərneft” Komitəsi 7 avqust 1928-ci ildə ayrıca sərəncam (317 nömrəli əmr) imzalanmışdır. “Texniki Kitabxanalardan istifadə etmək qaydaları” adlı bu sərəncam “Azərneft”in tərkibində fəaliyyət göstərən kitabxanaların vahid

qaydada idarə edilməsində mühüm rol oynamışdır.

1924-cü ildə respublikamızın neft sənaye müəssisəsində "Neftçilər" klubu təşkil edilmiş və "Azərneft" in tərkibində fəaliyyət göstərən texniki kitabxanalara rəhbərlik bu müəssisəyə tapşırılmışdır.

XX əsrin 20-ci illərində ölkədə neft sənayesinin inkişafında maraqlı olan keçmiş ittifaq rəhbərliyi Azərbaycanda və Şimali Qafqazın neft hasilatını artırmaq məqsədilə bir sıra elmi-tədqiqat müəssisələrinin yaradılmasına səy göstərmişdir. Belə ki, 1927-ci ildə Bakıda və Qroznıda Neft Elmi-Tədqiqat İnstitutunun yaradılması haqqında keçmiş SSRİ Xalq Komissarlar Soveti qərar qəbul etmişdir. Bu qərara əsasən, 1929-cu ildə Bakıda Azərbaycan Elmi Tədqiqat İnstitutu, 1930-cu ildən isə Azərbaycan Neft Maşınqayırma Elmi-Tədqiqat İnstitutu fəaliyyətə başlamışdır. Azərbaycan neft sənayesi müəssisələrinin bazası əsasında yaradılan bu elmi-tədqiqat müəssisələrinin hər birində qapalı xarakter daşıyan kiçik həcmli texniki kitabxanalar da təşkil edilmişdir. Bu kitabxanalar sonrakı illərdə neftçixarma, neft emalı və neft maşınqayırma sənayesində kitabxana işinin inkişafında, neftçi fəhlə, mühəndis, və texniki işçilərə kitabxana-bibliografiya xidmətində mühüm rol oynamışlar. Bütün bunların nəticəsi olaraq 1928-ci ildə respublikamızda Mərkəzi Texniki Kitabxanadan başqa ayrı-ayrı müəssisələrdə 27 texniki kitabxana fəaliyyət göstərmişdir. Bu illərdə neft sənayesində aparılan quruculuq işləri, bir sıra Neft istehsalat idarələrinin, elmi-tədqiqat institutlarının yaranması, yeni texnika və texnologiyaların tətbiqi, kitabxanaların yeni texniki ədəbiyyatla komplektləşdirilməsi və digər amillər respublikamızda neft istehsalına da müsbət təsir göstərmişdir. Bütün bunlarla yanaşı 1929-cu ildə Ali Xalq Təsərrüfatı Şurası bütün istehsalat müəssisələrindən tələb edirdi ki, "... ayrı-ayrı istehsalat sahələrində fəhlələrin, texniklərin və mühəndislərin ixtisaslarını artırmaq üçün fabrik və zavod kitabxanaları təşkil edilsin".

1930-cu ildə "Azərneft" idarəsinin 1456 və 1986 nömrəli əmrləri ilə "Neftçilər" klubunun tərkibində olan kitabxanaların əsasında neft sənayesinin Mərkəzi Texniki Kitabxanası təşkil edilmişdir. Bu kitabxananın təşkili neft sənayesi müəssisələrində çalışan fəhlə, mühəndis və texniki işçilərin texniki ədəbiyyata olan tələbatının ödənilməsinə, kadr tərkibinin möhkəmləndirilməsinə mühüm təsir göstərmişdir. Aparılan tədqiqatlardan məlum olur ki, kitabxananın 1932-ci ildə 12 nəfərlik ştatı, 35 min nüsxə fondu və 4000-dən çox oxucusu olmuşdur [5].

Xalq təsərrüfatının bütün sahələrində texniki kitabxana şəbəkələrini inkişaf etdirmək məqsədilə 1931-ci il mayın 25-də keçmiş ÜİK(b)P MK-i "istehsalat-texniki təbliğatın qoyuluşu haqqında" qərar qəbul etmiş və bu qərara əsasən 1932-ci ildə "Azərneft" birliyinin "İstehsalat-texniki təbliğat bölməsi" yaradılmışdır. Qısa müddət ərzində Mərkəzi Texniki Kitabxana və Texnika evi istehsalat texniki təbliğat bölməsinin tərkibinə keçirilmişdir. Ölkədə texniki ədəbiyyata olan tələbatı ödəmək məqsədilə 1931-ci ildə yaradılmış

"Azərneftneşr" neftə dair kitabların və texniki ədəbiyyatın nəşri sahəsində mühüm işlər görmüşdür. "Azərneft" birliyinin texniki kitabxanaları ilə sıx əlaqə saxlayan Azərneftneşr 30-cu illərin əvvəllərində elm və texnikanın nəzəri və təcürübi məsələlərinə dair geniş çeşidli kitablar çap etmişdir. Nəşriyyatın illik planlarında əsas yeri neft sənayesinin inkişafına dair kitablar tuturdu. Nəşriyyat qabaqcıl mühəndis və texniki işçilərlə sıx əlaqə saxlamış və onların iş təcürübəsinə geniş yer vermişdir. Nəşriyyatın çap etdiyi kitabları mövzu və tipoloji cəhətdən təhlil etdikdə məlum olur ki, bu nəşrlərin böyük hissəsini neft quyularının istismarı, neftin emal edilməsi və neft sənayesi sahəsində qabaqcıl iş təcürübəsi təşkil etmişdir. Bu kitablara misal olaraq A.Qafarovun "Neft quyularının təmirarəsi müddətinin uzadılması və məhsuldar işlənməsi uğrunda", "Neft və qaz quyuları qazmaçısı", L.Bünyadovun "Neftayırma zavodunun çilingərlərinə kömək" və b. göstərmək olar. Ümumiyyətlə, "Azərneftneşr" in 30-cu illərdə neftə dair elmi, təcürübi və metodiki ədəbiyyatın nəşrində böyük rolu olmuşdur. Bu illərdə respublikamızın neft sənayesində fəaliyyət göstərən 28 texniki kitabxananın komplektləşdirilmə mənbəyi əsasən "Azərneftneşr" olmuşdur. Qeyd edilməlidir ki, 1931-ci ildə bu kitabxanaların kitab fondu 10 min nüsxə, 1932-ci ildə isə 3400 nüsxə olmuşdur [3].

1934-cü ildə isə neft sənayesi texniki kitabxana işçilərinin birinci Ümumittifaq müşavirəsi keçirilmişdir. Müşavirədə texniki kitabxanaların əsas istiqamətləri müəyyən edilmiş və onların inkişaf perspektivləri göstərilmişdir. Ümumiyyətlə, 30-cu illərdə ölkədə texniki kitabxanaların inkişafına xüsusi önəm verilirdi. Belə ki, 1939-cu ildə SSRİ Qara Metallurgiya Xalq Komissarlığı sistemi müəssisələrinin texniki kitabxanaları haqqında deyirdi: a) sənaye kadrlarının silahlandırılması b) texnikaya malik olmaqda texniki özünütəhsildə və fəhlə hərəkatının inkişafında onlara kömək etmək. Texniki kitabxana müəssisənin elmi-köməkçi yarım bölməsi kimi xarakterizə olunurdu. Oxşar vəzifələr digər sənələrdə də əks olunurdu: "zavodun, trestin, kombinatın texniki kitabxanası müəssisənin ədəbi və kitabxana-informasiya məhsulları ilə təmin edən mərkəzdir və onun vəzifəsi mühəndos-texniki işçilərə və fəhlələrə yeni texnikanən mənimsənilməsində kömək etməkdir". Bütün bunlar nəinki təsərrüfat quruculuğunun, həm də siyasi cəmiyyətin planlarını inkişaf etdirən və çoxmilyonlu zəhmətkeş kütləsində yaradıcı enerjini oyadan ilk beşillik dövrü ilə əsləşirdi.[5]

1941-45-ci illərdə Azərbaycan neft sənayesi işçilərinin ölkə qarşısında müstəsna xidmətləri olmuşdur. Azərbaycan neftçilərinin ən yüksək göstəriciləri 1940-1941-ci illərdə olmuşdur. Bu illərdə Azərbaycan neftçiləri keçmiş SSRİ-də istehsal edilən neftin 70%-ni vermişlər. Azərbaycan neftçiləri müharibə illərində keçmiş SSRİ-də istehsal edilən neftin üçdə bir hissəsini, yəni müharibə illərində ölkəyə 75 milyon ton neft vermişdilər. Azərbaycan neft sənayesi müəssisələrinin kollektivləri Ümumittifaq sosializm yarışında 380 dəfə birinci yeri tutmuş, 161 dəfə Dövlət Müdafiə Komitəsinin və Neft

Komissarlığının keçici qırmızı bayrağına layiq görülmüslər.

Azərbaycan neft sənayesi işçilərinin uğurlarında texniki kitabxanaların da rolu böyük olmuşdur. "Hər şey cəhbə üçün, hər şey qələbə üçün" şüarı altında fəaliyyət göstərən texniki kitabxanalar neft sənayesi işçilərini texniki ədəbiyyatla təmin etməklə özlərini kitabxana-informasiya funksiyalarını müvəffəqiyyətlə yerinə yetirmişlər. Texniki kitabxanaların əhəmiyyətini nəzərə alaraq dövlət səviyyəsində bu mədəni-maarif ocaqlarına həmişə qayğı göstərilmişdir. Belə ki, müharibə illərində respublikamızda kütləvi kitabxanaların böyük əksəriyyəti bağlansa da, texniki kitabxanaların sayı sabit qalmışdır.

Müharibədən sonrakı bərpa dövründə xalq təsərrüfatının bütün sahələrində olduğu kimi neft sənayesində də quruculuq işlərinə başlanılmışdır. Bu məqsədlə 1954-cü ildə Azərbaycan Neft Sənayesi Nazirliyi yaradılmışdır. Bununla da əvvəllər ayrı-ayrılıqda fəaliyyət göstərən və müxtəlif baş idarələr tərəfindən idarə edilən yaxın sənaye sahələri birləşdirilərək vahid idarəetmə yaradılmışdır. Bununla da texniki kitabxanalar da vahid rəhbərlikdə birləşdirilmişdir. Qısa müddət ərzində Azərbaycan Neft Sənayesi Nazirliyi neft sənaye kompleksini inkişaf etdirməklə yanaşı texniki kitabxana şəbəkələrinin inkişafında da mühüm işlər görmüşdür. Bu cəhətdən Nazirliyin 1956-cı il 5 iyun tarixli "Elmi-texniki, Texniki və tədris kitabxanalarının işi" haqqında qərarı xüsusi qeyd edilməlidir. Qərarda texniki kitabxanaların cəmiyyətdə rolu göstərilməklə yanaşı onların nöqsanları da nəzərə çatdırılmışdır. Qərarda bir qayda olaraq idarə və müəssisələrin rəhbərliyinə tapşırıldı ki, texniki kitabxanaların fəaliyyəti gücləndirilsin və bu kitabxanalara imkan daxilində ştat vahidləri ayrılınsın. Nəticə olaraq 1956-cı ildə respublikamızın neft sənayesində fəaliyyət göstərən 33 texniki kitabxanada 61 kitabxanaçı çalışırdı. Bu kitabxanalardan 5-i neft emalı sənayesində, 5-i neft maşınqayırma, 19-u neft-qaz çıxarma sənayesi sahəsində, 3-ü tədris müəssisələri kitabxanalarında, 1-i isə neft sənayesinin Mərkəzi Elmi Kitabxanasında fəaliyyət göstərirdilər. 1957-ci ildə neft sənayesinin Mərkəzi Elmi Kitabxanası Respublika Elmi Kitabxanasına çevrilmiş və Azərbaycanda bütün texniki kitabxana şəbəkələrinə metodiki rəhbərlik funksiyasını öz üzərinə götürmüşdür. 1958-ci ildə SSRİ Dövlət Elmi Texniki və Patent Kitabxanasının yaradılması bu kitabxananın daha da səmərəli fəaliyyəti üçün geniş zəmin yaratmışdır.

Ölkədə elmi-texniki informasiyaya olan tələbatı ödəmək məqsədilə keçmiş SSRİ Nazirlər Soveti 1963-cü ildə "Elmi-texniki informasiyanın ümumdövlət sistemi" haqqında əsasnamə qəbul etmişdir. Əsasnamədə ölkədə elmi-texniki informasiyanın yüksəkəffektli sisteminin yaradılması, vahid məlumat-informasiya fondlarının istifadəsi və yaradılması işində informasiya orqanlarının və texniki kitabxanaların qarşılıqlı əlaqələri zəruriləşdirildi. Bununla yanaşı, geniş oxucu kütləsinə kitabxana xidmətinin digər funksiyaları ilə yanaşı informasiyanın inkişafına da diqqət yetirilmişdir. 1964-cü il oktyabrın 10-da SSRİ Nazirlər Soveti "Ölkədə elmi-texniki informasiyanın təşkilinin yaxşılaşdırılması haqqında" qərarında isə sənaye müəssisələrində, o

cümlədən layihə konstruktor müəssisələrində və ali məktəblərdə texniki kitabxanaların açılması məqsədəuyğun hesab edilmişdir.

Ölkə miqyasında aparılan islahatlar respublikamızda da texniki kitabxanaların formalaşmasına və inkişafına müsbət təsir göstərmişdir. Aparılan tədqiqatlar göstərir ki, XX əsrin 60-cı illərində respublikamızda vahid kitabxana şəbəkəsinin ayrıca bir sahəsi kimi formalaşan texniki kitabxanaların sosial funksiyaları və vəzifələri ölkədə gedən dövlət quruculuğu vəzifələrinə və tələblərinə uyğun inkişaf etmişdir.

ƏDƏBİYYAT

1. Xələfov A.A. Məqalələr toplusu.- B.:2011-463s.
2. Xələfov A.A. Kitabxana və cəmiyyət.- B.:2011-302s.
3. Baxşəliyev Z. Azərbaycan neft Sənayesi Texniki Kitabxanalarının inkişafı
4. Məmmədov M.Ə. Elmi-texniki kitabxana şəbəkələrində mütəxəssislərə kitabxana-informasiya xidmətinin təşkili.- B.:2009.- 111s.
5. Каратыгина Т.Е. Специальные библиотеки на фоне истории страны.- М.:2012.-487s.
6. Общегосударственная система научно-технической информации.- Известия, 9 января, 1967г.-стр.3

Формирование и развитие научных и научно-технических библиотечных сетей в Азербайджанской Республике.

M.A.MAMEDOV

Кандидат педагогических наук, доцент

M.Mehmaneli@gmail.com

РЕЗЮМЕ

В статье рассматривается создание, развитие, формирование фонда, читательского контингента, материально-технического обеспечения, и в том числе роль научных и научно-технических библиотек в обществе их значения и функции I половине XX века.

The formation and development of scientific and technical library networks in the Republic of Azerbaijan.

M.A.MAMMADOV

Кандидат педагогических Sciences, доцент

M.Mehmaneli@gmail.com

SUMMARY

The article deals with the creation, development, fund formation, readers contingent, logistics, and including the role of scientific and technical libraries in society, their values and functions of the I half of the twentieth century.